

HISTORIA WYSTAW GOŁĘBI RASOWYCH W POZNANIU

(część I od 1924 do 1955 roku)

Impulsem do opracowania historii poznańskich wystaw był przypadek. Do moich rąk trafiła odbitka ksero pierwszej strony KATALOGU XII. WSZECHPOLSKIEGO POKAZU GOŁĘBI POCZTOWYCH połączonego z POKAZEM GOŁĘBI RASOWYCH, DROBIU I KRÓLIKÓW z 1924 roku. Katalogi z tamtych lat są już białymi krukami. Od tego czasu zacząłem zbierać różne stare katalogi oraz wiadomości o poznańskich wystawach oraz pokazach gołębi rasowych. Przekonany jestem, że należy uzupełnić tę lukę, gdyż temat ten jest bardzo ciekawy i zasługuje na opracowanie. Na podstawie zebranych materiałów postaram się napisać historię poznańskich wystaw. Chcę sprostać postawionemu sobie zadaniu i je rzetelnie opracować. Czy mi się to uda, zobaczymy. Zdaję sobie sprawę, że nie wszystkie materiały dotyczące poznańskich wystaw są osiągalne.

Ile wystaw i pokazów gołębi rasowych, i w jakich latach odbyły się w Poznaniu, tego nie zdołałem ustalić, gdyż brakują z tamtych lat katalogi. W przypadku pozyskania brakujących materiałów postaram się napisać suplement. Wiadomo mi tylko, że wystawy i pokazy gołębi rasowych w latach przedwojennych prawdopodobnie połączone były z wystawą albo pokazem gołębi pocztowych.

W zebranych i opisanym materiale hodowcy swoich ulubionych ras znajdują wiele ciekawych informacji dotyczących ilości wystawianych gołębi oraz zmian nazewnictwa oraz pisowni w poszczególnych latach.

Poznański Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobego Inwentarza w swojej historii przechodził różne przemiany i reorganizacje, ale to jest osobna historia. W 1905 roku kol. Smoliński powołał na terenie miasta Poznania organizację zrzeszającą hodowców królików, która w 1912 roku połączyła się z Towarzystwem Ornitologicznym. Wówczas to zaczęto organizować pierwsze Wystawy i Pokazy Drobego Inwentarza. Z biegiem lat pokazy odbywały się regularnie, co roku wiosną, i cieszyły się zainteresowaniem wśród hodowców oraz poznaniaków.

Prekursorami organizowanych wystaw byli koledzy: Władysław Godurkiewicz, Stanisław Kowalewski, Stanisław Kube, Marian Jachowski, Jan Szymandera, Andrzej Raciborski, oraz wielu innych znanych i cenionych hodowców.

Działalność Towarzystwa Ornitologicznego przerwała I wojna światowa. Zaraz po jej zakończeniu w 1920 roku szereg hodowców wznowił działalność Towarzystwa. Byli to znani i cenieni hodowcy: Stanisław Pawlak, Józef Książkiewicz, Franciszek Sip, Stanisław Kube, Roman Tilgner, Stanisław Kowalewski, Franciszek Czyż, Jan Sterczała i inni.

Pierwszą udokumentowaną zmianą o wystawie gołębi w Poznaniu, jest II. WSZECHPOLSKA WYSTAWA, która odbyła się w dniach 4 - 6 stycznia 1924 roku, w pawilonie Targów Poznańskich na zlecenie Centralnego Komitetu do spraw Hodowli Drobiu. W organizację tej wystawy zaangażowani byli członkowie Towarzystwa Ornitologicznego.

W dniach 6 - 8 stycznia 1939 roku w Poznaniu w Hali nr 5 Targów Poznańskich, przy ulicy marszałka Focha (obecna nazwa ulicy Głogowska) odbył się XII WSZECHPOLSKI POKAZ GOŁĘBI POCZTOWYCH połączony z POKAZEM GOŁĘBI RASOWYCH, DROBIU i KRÓLIKÓW. Organizatorem był Poznański Okręg Związku Towarzystw Gołębi Poczтовых na terenie DOK VII pod egidą Zjednoczenia Polskich Stowarzyszeń Hodowców

Gołębi Poczтовых w Warszawie, Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Poznaniu oraz Towarzystwa Ornitologicznego w Poznaniu.

Wystawiało wówczas swoje gołębie 34 wystawców, ogółem 283 gołębi rasowych (liczba ta nie jest dokładna, gdyż wystawione były również 3 woliery z gołębiami, przy których nie było podanych liczby wystawionych eksponatów. Przypuszczam, że w każdej z nich było 10 gołębi) w 28 rasach. Muszę zaznaczyć, że w niektórych klatkach wystawiane były gołębie parami.

Czytelnikowi w tym momencie pragnę zwrócić uwagę na nazewnictwo oraz pisownię poszczególnych ras, która obowiązywała w tamtych latach.

Pokazano wówczas Rysie polskie w kolorach niebieskim, niebieskim - łuskowanym 29 sztuk, Olbrzymów polskich w kolorach: czarnym, czarno-pstrym, żółto-pstrym, niebiesko-pstrym, czarno-białoloty, pstrym 25 sztuk, Strasserów w kolorach czarnym, czerwonym, żółtym, niebieskim 4 pary, Garłaczy angielskich 63 sztuk oraz 2 woliery, Garłaczy brneńskich 1 para, Garłaczy huzarów 1 sztuka, Garłaczy innych 3 sztuki, Stawaków 2 pary, Mewek angielskich 1 para, Mewek chińskich 1 para, Mewek 3 pary, Wiedeńskich 16 sztuk, Barwnogłówek Poznańskich 4 pary, Kuraków Maltańskich 3 pary, Skowronków Koburskich 1 para, Turkotów bucharskich 1 para, Loków 1 para, Gdańskich 16 sztuk, Stralzungskich 1 para, Bocianów 20 sztuk, Srebrniaków polskich 8 sztuk dodatkowo woliery, Siwków polskich 1 para, Szaryków 1 para, Mikołajewskich 1 para, Perłowych 3 pary, Murzynów Warszawskich 1 para, Peruków 1 para, Pawików angielskich 20 sztuk oraz Karierów angielskich 24 sztuk. Gołębie rasowe sędziowali: kol. Stanisław Kowalewski oraz Gizelski, natomiast gołębie pocztowe Kolegium Sędziów P.St.HG.P.

Na wspomnianym pokazie gołębie były nagrodzone: 2 medalami złotymi, 2 medalami srebrnymi, 3 medalami brązowymi, nagrodami pieniężnymi oraz dyplomami. Niektóre wystawione gołębie były przeznaczone na sprzedaż, osiągały cenę od 8 do 50 zł za sztukę ówczesnych polskich złotych.

Cykl poznańskich wystaw przerwała II wojna światowa, która spowodowała wielkie nieodwracalne straty w pogłowie hodowanych ras gołębi w Poznaniu. Niektóre rasy gołębi prawie wyginęły, czego dowodem są znikome ich ilości pokazywane na powojennych wystawach.

Tuż po wyzwoleniu miasta Poznania, które miało miejsce 23 lutego 1945 roku, młodzi hodowcy zrzeszeni w Towarzystwie „Świt”, którego prezesem był Alfred Gościński, urządzili w grudniu po raz pierwszy WYSTAWĘ DROBNEGO INWENTARZA.

W 1946 roku po przemianach organizacyjnych Towarzystwa „Świt” powstało Towarzystwo Drobno Inwentarza, które zorganizowało WYSTAWĘ DROBNEGO INWENTARZA w grudniu tego samego roku.

Natomiast w lutym 1948 roku odbył się POKAZ DROBNEGO INWENTARZA pod kierownictwem kolegi Olecha Kasprzaka.

Katalog, który w ciekawy sposób dokumentuje poznańskie wystawy, pochodzi z 1949 roku. Wówczas to Związek Samopomocy Chłopskiej – Zrzeszenie Hodowców i Producentów Drobiu z okazji 60-lecia Związku urządził JUBILEUSZOWY POKAZ DROBNEGO INWENTARZA w dniach od 30 stycznia do 2 lutego 1949 roku na terenach Międzynarodowych Targów Poznańskich. Swoje gołębie wystawiło wówczas 53 hodowców w 36 rasach 476 gołębi plus 3 woliery. Wystawione były: Rysie Polskie w ilości 20 sztuk, Uliczniki (obecna nazwa Strassery) 1 para, Skowronki Koburskie 1 para, Stawaki Polskie 27 sztuk, Brneńskie 1 para, Garłacze Angielskie 27 sztuk, Gołębie Pocztowe Podróżujące 36 sztuk, Gołębie Pocztowe Ozdobne 20 sztuk, Antwerpskie 15 sztuk, Barwnogłówki Poznańskie 15 sztuk, Barwnogłówki Królewieckie 2 sztuki, Srebrniaki 3 pary, Maściuchy 1 para, Elbląskie 3 pary, Gumbińskie 4 pary, Płasacze (Czystookie) 3 pary, Wywrotki 1 para, Pawiki Angielskie 19 sztuk, Turbity (Mewki) 10 sztuk, Satynety 1 para, Bluesy 1 para,

Mewki 6 sztuk, Budapeszteńskie 14 sztuk, Wiedeńskie Krótkodziobe 2 pary, Wiedeńskie Długodziobe 1 para, Rosyjskie 1 sztuka, Boczki 2 pary, Krymskie 1 para, Ryże 1 para, Gdańskie 57 sztuk, Szpaki 1 para, Podbródki 7 sztuk, Stralsundskie 47 sztuk, Bociany 2 sztuki, Sroki angielskie 6 sztuk, Kariery angielskie 17 sztuk oraz woliery z: Barwnogłówkami Poznańskimi, Elbląskimi, Bocianami, Srebrniakami, Królewieckimi oraz Płascaczami. Prezentowane gołębie rasowe oceniała Komisja Sędziowska w składzie: Zieliński, Franciszek Sip, Marian Jachowski, Maksymilian Styperek, natomiast gołębie pocztowe oceniał Wincenty Kłosowski. Cena gołębi przeznaczonych do sprzedania wynosiła od 500 do 50.000 ówczesnych polskich złotych.

Oprócz wystawionych gołębi wystawione były także kury w ilości 150 sztuk w 13 rasach, kaczki 6 sztuk, indyków 12 sztuk, bobrów błotnych 3 sztuki, gęsi 2 sztuki, pawi 1 sztuka, królików 74 sztuki, nutrii 11 sztuk, piżmowców 3 sztuki, myszy białych 10 sztuk, szczurów białych 10 sztuk, świnek morskich 5 sztuk, psów 30 sztuk w 7 rasach.

Pod protektorem Prezydium Wojewódzkiego Zarządu Związku Samopomocy Chłopskiej w Poznaniu Grupa Hodowców Drobego Inwentarza pod przewodnictwem Michała Sławiaka zorganizowała POKAZ DROBNEGO INWENTARZA na terenach Międzynarodowych Targów Poznańskich od 5 do 7 stycznia 1951 r. W wystawie brało udział 52 hodowców, wystawionych było w 33 rasach 437 gołębi, a także 8 woliery. Wystawiono wówczas Rysi Polskich 26 sztuk, Kalin Polskich 4 sztuki, Olbrzymów 4 sztuki, Skowronków Koburskich 4 sztuki, Stawaków Polskich 3 pary, Garłaczy Angielskich 12 sztuk, Garłaczy Siodłatych 1 para, Garłaczy Brneńskich 4 sztuki, Karierów Angielskich 12 sztuk, Dragonów 1 para, Sokołów Gdańskich 73 sztuki, Srebrniaków 1 para, Perłowych 2 pary, Murzynów 3 pary, Srok Angielskich 11 sztuk, Podbródków 9 sztuk, Wiedeńskich Długodziobych 8 sztuk, Bocianów 21 sztuk, Stralsundskich 26 sztuk, Pawików 22 sztuk, Ryży 4 sztuki, Barwnogłówek Poznańskich 8 sztuk, Mewek 24 sztuki, Anatolskich 1 para, Elbląskich 2 pary, Płascaczy 2 pary, Gumbińskich 1 para, Wywrotek 1 para, Budapeszteńskich 16 sztuk, Wiedeńskich Niebieskich 4 sztuki, Pocztowych Podróżujących 53 sztuk, Pocztowych Ozdobnych 46 sztuki, Cukrówek 1 para. Gołębie wystawione na sprzedaż wycenione były od 75 do 800 złotych. Gołębie rasowe sędziowali: mgr Opala, kpt. Majewski oraz Nowakowski, gołębie pocztowe sędziował Wincenty Kłosowski.

W tym samym roku ta sama grupa hodowców w dniach 23 – 26 XII zorganizowała POKAZ DROBNEGO INWENTARZA na terenie byłego Fortu Grollmanna, przy ulicy Kościuszki (naprzeciw Browaru Huggera). W pokazie brało udział 60 wystawców. W 29 rasach, wystawionych było 546 gołębi oraz 6 woliery. Pokazane również były: kury, króliki, morskie świnki, psy oraz gołębie w ilości: Rysie Polskie 20 sztuk, Strasserów 12 sztuk, Skowronków Koburskich 2 pary, Stawaków Polskich 47 sztuk, Garłaczy Angielskich 47 sztuk, Garłaczy Belgijskich 1 para, Szpaków 2 sztuki, Garłaczy Siodłatych 2 sztuki, Kalin Polskich 2 sztuki, Olbrzymów 1 para, Pawików 19 sztuk, Mewek Egipskich 24 sztuk, Blondynetów 6 sztuk, Barwnogłówek Poznańskich 5 sztuk, Barwnogłówek Królewieckich 1 para, Białych Oczu 1 para, Nadwiślańskich 2 pary, Budapeszteńskich 30 sztuki, Wiedeńskich 12 sztuk, Sokołów Gdańskich 116 sztuk, Stralsundskich 25 sztuk, Srebrniaków 18 sztuk, Bocianów 26 sztuk, Srok Angielskich 19 sztuk, Podbródek 1 para, Ryży 2 sztuki, Karierów Angielskich 39 sztuk, Pocztowych Ozdobnych 80 sztuk oraz Pocztowych Podróżujących 27 sztuk. Gołębie przeznaczone do sprzedaży wycenione były od 100 do 1500 zł. W skład Komisji Sędziowskiej, która oceniała gołębie rasowe, wchodził: mgr Opala, Chwałek, kpt. Majewski oraz Nowakowski, gołębie pocztowe oceniał Wincenty Kłosowski.

Natomiast z katalogu z 1952 roku dowiadujemy się o wystawie, niestety, brak daty jej zorganizowania, która odbyła się także pod protektorem Prezydium Wojewódzkiego Związku „Samopomocy Chłopskiej”, której przewodniczącym był kol. Michał Sławiak.

WYSTAWA DROBNEGO INWENTARZA odbyła się na terenie Targów i Wystaw w Hali Sportowej nr 2 przy ul. Rokossowskiego (obecna nazwa ulicy Głogowska).

Na wystawie prezentowane były: kury, indyki, króliki, nutrie, norki, morskie świnki, psy oraz gołębie. W wystawie brało udział 70 wystawców, którzy zaprezentowali 520 gołębi w 33 rasach, pokazane były także gołębie w 4 woliarach. Ekspozowane były: Rysie Polskie w ilości 36 sztuk, Kalina 1 sztuka, Skowronki Koburskie 6 sztuk, Strasserów 22 sztuk, Karierów Angielskich 28 sztuk, Stawaków Polskich 3 pary, Garłaczy Holenderskich 1 para, Garłaczy Angielskich 14 sztuk, Pawików 8 sztuk, Sokołów Gdańskich 108 sztuk, Poczтовых Ozdobnych 113 sztuk, Srebrniaków 10 sztuk, Stralsundskich 16 sztuk, Bocianów 28 sztuk, Tymlerów 2 pary, Poznańskich Barwnogłówek 3 pary, Gąbińskich 3 pary, Elbląskich 3 pary, Mewek 36 sztuk, Blondyneta 1 sztuka, Satynet 4 sztuki, Budapeszteńskich 26 sztuk. Hodowcy, którzy wystawili swoje gołębie na sprzedaż, wycenili je od 100 do 150 zł. Gołębie rasowe oceniała wówczas Komisja Sędziowska w składzie: Wincenty Kłosowski, Jan Chojnacki, Franciszek Kaczmarek, Bogdan Moller, Edmund Kunst, Michał Sławiak oraz Teodor Borowiak.

Natomiast w 1954 roku Grupa Hodowców Drobного Inwentarza zrzeszona przy Związku „Samopomocy Chłopskiej” zorganizowała WYSTAWĘ DROBNEGO INWENTARZA, ZWIERZĄT FUTERKOWYCH i GOŁĘBI RASOWYCH w Poznaniu w dniach od 31 XII do 3 I 1954 r. (w katalogu, niestety, brak adresu tej wystawy), pokazało swoje ptaki 59 hodowców w 23 rasach 405 gołębi oraz 3 woliery. Prezentowane były także: kury, króliki, indyki lisy, nutrie, norki, owce, psy, morskie świnki oraz gołębie: Rysie Polskie 18 sztuk, Kalina Polska 1 sztuka, Strasserów 26 sztuk, Karierów Angielskich 43 sztuki, Stawaków Polskich 10 sztuk, Stawaków Śląskich 10 sztuk, Białych Śląskich 2 sztuki, Garłaczy Angielskich 33 sztuk, Pawików 18 sztuk, Bębneków 2 sztuk, Loczków 1 para, Sokołów Gdańskich 136 sztuk, Barwnogłówek Poznańskich 18 sztuk, Elbląskich 18 sztuk, Gąbińskich 3 pary, Wywrotek 5 sztuk, Maściuchów 1 para, Bluesów 1 para, Blondynetów 8 sztuk, Mewek 40 sztuk, Budapeszteńskich 29 sztuk, Wiedeńskich Krótkodziobych 5 sztuk, Wiedeńskich Długodziobych 2 sztuki, Murzynów 2 sztuki, Srebrniaków 14 sztuk, Tymlerów 4 sztuk, Srok Angielskich 10 sztuk, Stralsundskich 18 sztuk, Lentaczy 1 para, Krymińczugów 1 para, Mikołajewskich (Boki) 1 para, Ryży Wysokolotnych 2 pary, Poczтовых Ozdobnych 16 sztuk, Poczтовых Powrotno-lotnych 154 sztuk. Ceny gołębi, przeznaczonych do sprzedaży, wynosiły od 70 do 350 zł. Gołębie sędziowała: Komisja Sędziowska w składzie: Wincenty Kłosowski, Edmund Kunst, Michał Sławiak, Bogdan Moller, Franciszek Kaczmarek, Jan Chojnicki oraz E. Rutz z Gdańska. Wstęp na wystawę kosztował 3 zł, wojsko i młodzież płaciła 2 zł.

Prezesem grupy Hodowców Drobного Inwentarza i Zwierząt Futerkowych przy Związku Samopomocy Chłopskiej w Poznaniu, został Michał Sławiak, a członkami Zarządu zostali koledzy: Jan Chojnacki, Teodor Borowiak, Marian Kaczmarek, Władysław Mankus oraz Bogdan Moller. Grupa ta miała na początku zaledwie 68 członków. Do pionierów tej grupy należeli hodowcy: Antoni Dolata, Edmund Kunst, Stanisław Kube, Jan Szymandera, Marian Lehnert, Wincenty Kłosowski, Snadny, Schmidt, Henryk Fiedler, którzy zorganizowali X WYSTAWĘ ZWIERZĄT FUTERKOWYCH OWIEC, DROBIU i GOŁĘBI w dniach 5-7 II 1955 roku w hali Targów w Poznaniu ul. Rokossowskiego narożnik ul. Świerczewskiego (obecna nazwa tych ulic Roosevelta narożnik Bukowskiej). Wstęp na wystawę kosztował 3 zł, dla wojska i młodzieży 2 zł.

X WYSTAWA DROBNEGO INWENTARZA i ZWIERZĄT FUTERKOWYCH zbiegła się z dziesięcioleciem istnienia Związku Samopomocy Chłopskiej, do którego należały Grupy Hodowców Drobного Inwentarza i Zwierząt Futerkowych. W wystawie brało udział 59 wystawców w 23 rasach, którzy zaprezentowali 405 gołębi oraz 3 woliery z gołębiami. Pokazane były Rysie Polskie w ilości 19 sztuk, Strassery 15 sztuk, Sokoły

Gdańskie 84 sztuk, Kariery Angielskie 54 sztuk, Garłacze Angielskie 22 sztuk, Stawaki Polskie 12 sztuk, Stawaki Śląskie 10 sztuk, Skowronki Koburskie 9 sztuk, Berlińskie Długie 30 sztuk, Stralsundskie 18 sztuk, Sroki Angielskie 14 sztuk, Peruki 2 sztuk, Pawiki 9 sztuk, Budapeszteńskie 20 sztuk, Mewki Chińskie 1 para, Elbląskie 4 pary, Srebrniaki 8 sztuk, Lentaczy 1 para, Szaryki 1 para, Krymińczuki 1 para, Gumbińskie 2 sztuki, Blondynety 7 sztuk, Satynetów 3 sztuki, Bluety 4 sztuki, Brunety 2 sztuki, Wiedeńskie Krótkodziobe 3 sztuki, Loczki 1 para., Turkoty 1 para, Wywrotki 1 para, Cukrówki 1 para, Pocztowe Ozdobne 42 sztuk, Pocztowe Podróżujące 26 sztuk, oraz króliki, zwierzęta futerkowe: bobrzyki (nutrie), norki, lisy, szopy, jenoty, piżmaki, świnki morskie, zwierzęta laboratoryjne, drób użytkowy i ozdobny: kury, indyki, kaczki, gęsi, bażanty łowne, pawie, łabędzie nieme, koty oraz 4 stoiska. Stoisko 1 z wyrobami metalowymi, przyrządami hodowlanymi oraz z pojemnikami. Stoisko 2 Poznańskiego Przedsiębiorstwa Wylęgu Drobiu Inkubator. Stoisko 3 Przedsiębiorstwa Skupu Surowców Włókienniczych i Skórzanych. Stoisko 4 Domu Książki z literaturą hodowlaną.

Wystawione gołębie oceniali sędziowie dyplomowani z Kolegium Sędziów z Poznania. Gołębie przeznaczone przez hodowców do sprzedaży wycenione były od 80 do 300 zł za sztukę.

Na zakończenie tej części krótkie jej podsumowanie. W niektórych wyliczeniach podaję ilość w sztukach lub w parach, a to dlatego, że w niektórych klatkach wystawiane były pary natomiast w innych pojedyncze ptaki. Wszystkie nazwy ras podane są w oryginalnej pisowni, która obowiązywała w danym roku. Proszę nie posądzać mnie, że niektóre podane są z błędem. Część nazw ras gołębi nie jest już używana, albo tak zostały zmienione, że trudno być pewnym, że to jest ta rasa, która nas interesuje. Z kolei niektóre rasy gołębi już wyginęły lub hodowane są w niewielkiej ilości lub nie są pokazywane na wystawach. W tym przypadku powoduje to nie przyjazny regulamin wystaw, oceniane są kolekcje składające się z 4 gołębi. W takim przypadku wystawione gołębie nie mogą rywalizować o tytuły „Zwycięzca w rasie” „Wyróżniony w kolorze”. Wystawiony gołąb wyjątkowo piękny okaz, który powinien być zauważony przez sędziów i nagrodzony. W takiej sytuacji wystawca takich gołębi zniechęca się do hodowania ginących ras, to samo odnosi się do importowania nowych nieznanymi ras w Polsce oraz ich wystawiania. Jest jeszcze czas, by popracować nad poprawą regulaminu i uhonorować rzadkie rasy gołębi.

Gdyby któryś z kolegów posiadał katalogi, dyplomy lub zdjęcia z tamtych lat proszę o kontakt.

Dalsze części opracowania ukażą się terminie późniejszym.

Poznań, wrzesień 2011 r.

Jerzy Bergandy